

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi A.K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w sprawie o sygn.
I ACa 3349/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 20 stycznia 2026 r.,

oddala skargę.

Paweł Czubik Aleksander Stępkowski Mirosław Sadowski

[K.O.]

UZASADNIENIE

Skargą, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 29 października 2025 r., na
naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki A.K.
(dalej: „skarżąca”, „pozwana”) na przewlekły sposób prowadzenia przez Sąd
Apelacyjny w Łodzi sprawy toczącej się pod sygnaturą I ACa 3349/24, wniosła o:

1. Stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przed Sądem
Okręgowym w Łodzi w sprawie o sygn. akt I ACa 3349/24,

2. Zobowiązanie sądu prowadzącego postępowanie do niezwłocznego podjęcia czynności koniecznych do zakończenia sprawy,

3. Przyznanie na rzecz skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 7000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie prawa skarżącej do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie,

4. Zasądzenie kosztów postępowania skargowego.

W uzasadnieniu skargi skarżąca wskazała m.in., że do chwili obecnej sprawa nie została prawomocnie zakończona, a sąd nie podjął skutecznych czynności zmierzających do jej rozpoznania – strona odwołująca, pomimo nieuiszczenia należnych kosztów apelacyjnych, wciąż składa kolejne pisma i środki zaskarżania, co prowadzi do celowego przeciągania postępowania, a postępowanie trwa już 1,5 roku.

Prezes Sądu Apelacyjnego w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie, wskazując w uzasadnieniu m.in., jakie czynności zostały dotychczas podjęte przez Sąd Apelacyjny w toku postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje na oddalenie.

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do

przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe

oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 5 września 2024 r. (k. 491 akt dołączonych), a 10 września 2024 r. przeprowadzono w SLPS losowanie sędziego referenta (k. 492 akt dołączonych).

Następnie, 4 listopada 2024 r. wydano zarządzenie obejmujące m.in. określenie opłaty sądowej od apelacji i wezwanie apelującego do uiszczenia opłaty.

Zarządzeniem z 2 stycznia 2025 r. wezwano powoda do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Postanowieniem z 20 czerwca 2025 r. powód został zwolniony od kosztów sądowych w części.

Zarządzeniem z 25 czerwca 2025 r. powód został wezwany do usunięcia braków formalnych pisma procesowego z 1 maja 2025 r.

Zarządzeniem z 8 września 2025 r. przyjęto zażalenie powoda na postanowienie z 20 czerwca 2025 r.

Postanowieniem z 23 września 2025 r. oddalono zażalenie powoda.

Zarządzeniem z 30 października 2025 r. uznano, że braki fiskalne apelacji zostały uzupełnione w terminie i tego samego dnia doręczono skarżącej apelację.

4. Dla oceny czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania znaczenie ma nie tylko sam sztywny upływ czasu, ale wymagają również rozważenia wszystkie okoliczności wpływające na przebieg danego postępowania – w tym również podejmowane w jego trakcie przez sąd czynności. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny podejmował czynności, które zmierzały do rozpoznania sprawy (przytoczone wyżej, choć niektóre nastąpiły dopiero po wpływie skargi na przewlekłość postępowania).

Choć nie sposób wykluczyć, że niektóre czynności mogły zostać przeprowadzone z większą sprawnością organizacyjną, to jednak całościowa analiza przebiegu postępowania apelacyjnego nie daje podstaw do stwierdzenia jego przewlekłości. Sąd Apelacyjny konsekwentnie podejmował niezbędne czynności w odpowiedzi na pisma stron oraz w celu zapewnienia formalnej gotowości sprawy do rozpoznania. Działania te – choć rozciągnięte w czasie – nie mogą być całościowo uznane za przejaw wadliwego procedowania, którego rezultatem jest zwłoka w rozpoznaniu sprawy.

Dlatego też upływ czasu poprzedzający rozpoznanie sprawy trudno uznać za beczynność Sądu Apelacyjnego naruszającą prawo skarżącej do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki.

5. Na marginesie wskazać należy, że w razie gdyby Sąd Apelacyjny podzielił spostrzeżenia powódki odnośnie do niesumiennego i oczywiście niewłaściwego postępowania powoda, może uwzględnić to w orzeczeniu rozstrzygającym sprawę (zob. art. 103 k.p.c.) oraz dysponuje instrumentami, aby przeciwdziałać nadużyciu przez stronę prawa procesowego (zob. art. 4¹ k.p.c., art. 226² k.p.c.).

6. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Paweł Czubik Aleksander Stępkowski Mirosław Sadowski

[K.O.]

[r.g.]